

ÖZEL

**BARTIN BAKIM MERKEZİ
ZİYARETİ RAPORU**

**Rapor No:
2023/05**

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun
23.02.2023 tarihli ve 2023/203 sayılı kararıyla
oy birliği ile kabul edilmiştir.

<i>İÇİNDEKİLER</i>	<i>ii</i>
KISALTMALAR	iii
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	2
2.1. MERKEZ HAKKINDA GENEL BİLGİLER	2
2.2. MERKEZ PERSONELİ	2
2.3. KORUMA ALTINDA BULUNAN KİŞİLER	3
3. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER	4
3.1. FİZİKSEL KOŞULLAR	4
3.2. İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELENİN ÖNLENMESİ, DİSİPLİN VE ŞİKÂyet MEKANİZMALARI	4
3.3. SAĞLIK VE BAKIM HİZMETLERİ	5
3.4. PSİKO-SOSYAL SERVİS HİZMETLERİ	5
3.5. BESLENME	6
3.6. FAALİYETLER VE GÜNLÜK YAŞAM	7
3.7. DIŞ DÜNYAYLA İLETİŞİM, ZİYARET VE AİLELERLE ETKİLEŞİM	7
4. DEĞERLENDİRME	8
5. TAVSİYELER	8
5.1. MERKEZ İDARESİNE YÖNELİK TAVSİYELER	8

KISALTMALAR

BM : Birleşmiş Milletler

m² : Metrekare

OPCAT :İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol

TİHEK : Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu

UÖM : Ulusal Önleme Mekanizması

1. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK); 6701 sayılı Kanunla, insan onurunu temel olarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.
2. Türkiye, 14.09.2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*
3. 6701 sayılı Kanun'un 9/1-ı bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2/1-k bendine göre UÖM; *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.
4. 6701 sayılı Kanun'un 9/1-j bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda Engelli Bakım ve Rehabilitasyon Merkezlerine ziyaretler gerçekleştirmek TİHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.
5. Yukarıda anılan görevin icrası kapsamında, Özel Bartın Bakım Merkezine¹ 03.08.2022 tarihinde habersiz bir ziyaret gerçekleştirilmiş olup ziyaret heyetinde ... yer almıştır.
6. Ziyaret, Özel Bartın Bakım Merkezi Müdürü, Merkez sorumluları ve Merkez Sosyal Servis Birimi meslek elemanları ile yapılan ilk görüşme ile başlamıştır. Bu görüşmede ziyaret heyeti tarafından TİHEK'in UÖM kapsamındaki görev ve yetkileri hakkında bilgi verilmiş ve Merkeze ilişkin genel bilgiler edinilmiştir. Sonrasında, ziyaret heyeti tarafından engelli bireylerin yaşam alanlarına sırasıyla gidilmiş ve engelli bireylerle görüşülmüş, ortak kullanım alanları gezilmiştir. Engelli bireyler ile yapılan görüşmelere Merkez personeli dâhil

---

¹ Bundan sonra kısaca “Merkez” olarak ifade edilecektir.

edilmemiştir. Merkezde bulunan ortak kullanım alanları gezilirken Merkez Müdürü ile uzman personel heyete eşlik etmiş ve Merkezin işleyişine ilişkin bilgi vermiştir. Ayrıca banyo, tuvaletler, oturma alanları, hobi odaları, çamaşırhane, yemekhane, mutfak, bahçe, sağlık odası ve fizyoterapi odası yerinde incelenmiştir. Sağlık personeliyle ve Psiko-sosyal Serviste görevli personelle de görüşmeler gerçekleştirilerek servislerin işleyişine ilişkin bilgi alınmış ve personelin karşılaştıkları sorunlar dinlenmiştir. Ziyaret, ilk gözlem ve tespitlerin Merkez İdaresiyle paylaşılması için yapılan son görüşme ile tamamlanmıştır.

7. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 18.01.2022 tarihli toplantısında alınan 2022/43 sayılı kararı ve Başkanlık makamının 01.08.2022 tarih ve 12279 sayılı oluru uyarınca Özel Bartın Bakım Merkezine 03.08.2022 tarihinde gerçekleştirilen ziyaret neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini içermektedir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. MERKEZ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

8. Şehir merkezine 3,5 km mesafede yer almakta olan Merkez, 13.01.2016 tarihinde Bartın Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü oluru ile hizmete açılmıştır. Bu tarihten itibaren Merkezde 19 yaş ve üzeri engelli bireylere aralıksız hizmet verilmektedir. Merkezde gündüzlü bakım hizmetinin verilmediği bilgisi edinilmiştir.

2.2. MERKEZ PERSONELİ

9. Merkezde çalışmakta olan personele ilişkin bilgilere aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 1 – Merkez Personeli

UNVAN	ERKEK	KADIN
Sorumlu Müdür	-	1
Sosyal Çalışmacı	1	-
Sağlık Personeli	-	5
Temizlik Personeli	-	1
Bakıcı Personel	12	11
TOPLAM	13	18

10. 22 bakıcı personelin Hasta ve Yaşlı Bakım Sertifikasına sahip olduğu ve 1 bakıcı personelin ise Yaşlı Bakım önlisans mezunu olduğu ifade edilmiştir.

11. Merkezde görev yapan personelin 3 vardiya şeklinde çalıştığı öğrenilmiştir.

12. Merkez personelinin aldığı ve yılsonuna kadar alması planlanan eğitimlere ilişkin tabloya aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 2 – 2022 Yılı Eğitim Programı

Planlanan Eğitim Dönemi/Ayı	Eğitim Adı
OCAK	Hijyen Eğitimi
ŞUBAT	Bulaşıcı Hastalıklar ve Karantinada Engelli Bakımı
MART	Kişisel Bakım Hizmetleri – Engelli Bireyin Bakımı
NİSAN	Engelli Psikolojisi
MAYIS	İş Güvenliği ve İşçi Sağlığı
HAZİRAN	Tıbbi Cihaz Kullanımı ve Eğitimi
TEMMUZ	Acil Durum Yönetimi
AĞUSTOS	Temel İlk Yardım Eğitimi
EYLÜL	Kimlik Tanımlama İşaretleri
EKİM	Engelli Bireylerin Bakımı
KASIM	Mahremiyet ve Gizlilik
ARALIK	Covid-19 Sürecinde Engelli Bireylerin Bakımı

2.3. KORUMA ALTINDA BULUNAN KİŞİLER

13. Ziyaret tarihinde Merkezde 68 zihinsel engelli birey bulunmaktadır. 68 engelli bireyden 23’ü kadın, 45’i ise erkektir. Merkezde yalnızca zihinsel engelli bireylerin bulunduğu belirtilmiştir.
14. Merkezde bulunan engelli bireylerin zihinsel engellilik düzeylerinin %80 üstü olduğu öğrenilmiştir. 19-64 yaş arası kadın sayısı 21 iken erkek sayısı 41’dir. 65 yaş üstü kadın engelli birey sayısı 2 ve erkek engelli birey sayısı 4’tür.
15. Engelli bireylerin odalara yerleştirilmesinde aralarındaki ilişkinin göz önünde bulundurulduğu belirtilmiştir. Talep doğrultusunda oda değişikliği yapılabildiği ifade edilmiştir. Engelli bireyler arasında sorun yaşanması durumunda oda değişikliklerinin gerçekleşebildiği öğrenilmiştir.
16. Öz bakımını tek başına yapamayan engelli bireylerin Merkez binasının 1. katına, tek başına fiziki öz bakımını gerçekleştirebilen engelli bireylerin ise binanın 2. katına yerleştirildikleri öğrenilmiştir.

17. Merkezde bulunun engelli bireylerden 61'inin vasisi bulunmaktadır. 7 engelli bireyin ise vasilerinin belirlenmesine ilişkin dilekçelerin Bartın Sulh Hukuk Mahkemesine verildiği ifade edilmiştir.

3. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

3.1. FİZİKSEL KOŞULLAR

18. Merkez etrafı çevrili bir bahçe içinde 4 katlı ana hizmet binası ve ana hizmet binası yakınında bulunan bir hobi bahçesinden oluşmaktadır.

19. Merkezde toplam 24 oda bulunmaktadır. Odalar 3 kişilik, 2 kişilik ve tek kişiliktir.

20. Kadın engelli bireyler ile erkek engelli bireylerin odaları farklı katlarda bulunmaktadır. Kadın engelli bireylerin katında 8 oda bulunurken erkek engelli bireylerin katında 16 oda mevcuttur. Odalarda yapılan ölçümlerde; 2 kişilik odaların 15 m² ve 3 kişilik odaların 25 m² yüzey alanına sahip olduğu ve kapı genişliklerinin ise 90 cm olduğu tespit edilmiştir.

21. Odalarda yatak ve dolap bulunduğu, bu dolaplarda engelli bireylere ait kişisel eşyaların muhafaza edildiği görülmüştür. Yatağa bağlı haldeki engelli bireylerin tek kişilik odalarda kaldıkları, yatak başlarında acil durumlar için çağrı butonlarının bulunmadığı görülmüştür.

22. Merkez binasındaki asansörün, güvenlik amacıyla Merkez personeline bulunan kartlarla çalıştırılabildiği gözlemlenmiştir.

23. Merkezde pek çok eşyaya, engelli bireylerin hem kendilerine hem de eşyalara zarar vermemesi amacıyla koruyucu malzeme takıldığı görülmüştür.

24. Merkez binasının 50 metre uzağında olan 1600 metrekarelik hobi bahçesinde mangal, çardak, salıncak, meyve ağaçları ve oturma yerlerinin bulunduğu görülmüştür.

25. Merkez binası, 24 saat güvenlik kamerası ile izlenmektedir. Hobi bahçesinde bulunan kameraların bahçenin tamamını görmediği, kameraların açısına girmeyen yerlerin olduğu tespit edilmiştir. Bu durum Merkez İdaresine bildirilmiştir. Merkez İdaresi tarafından konuya ilişkin gerekli tedbirlerin alınacağı belirtilmiştir.

3.2. İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELENİN ÖNLENMESİ, DİSİPLİN VE ŞİKÂYET MEKANİZMALARI

26. Engelli bireylerin diledikleri zaman sağlık personeli, meslek elemanı ve sorumlu müdürle doğrudan iletişime geçebildikleri öğrenilmiştir.

27. 2022 yılında yapılan memnuniyet anketlerinde, engelli bireylerin genelde market alışverişlerinin hemen yapılmamasından ve verilen sigara sayısının sınırlandırılmasından şikâyetçi oldukları öğrenilmiştir.

28. Sene başından ziyaret tarihine kadar olan süreçte engelli bireyler tarafından personel hakkında Merkez İdaresine ulaşan bir şikâyet olmadığı bilgisi edinilmiştir.
29. Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'nden alınan verilere göre; Merkezde 2018 yılında 2, 2019 yılında 5, 2020 yılında 3, 2021 yılında 13 ve 2022 yılında 3 kişi olmak üzere toplamda 26 engelli bireyin yaşamını yitirdiği öğrenilmiştir. Vefat eden engelli bireylerin ölüm sebeplerinin hastalık, yaşlılık ve Covid-19 olduğu bilgisi edinilmiştir.

3.3. SAĞLIK VE BAKIM HİZMETLERİ

30. İdare tarafından engelli bireylerin bireysel bakımlarının bakıcı personel ve sağlık personeli tarafından gerçekleştirildiği ifade edilmiştir. Ziyaret esnasında, sağlık personelinin engelli bireylerle birebir ilgilendiği gözlemlenmiştir.
31. İdare, her engelli bireye özel olarak bireysel bakım planı formu hazırlandığını belirtmiştir. Yapılan incelemelerde; bireysel bakım planlarına, hizmetlerin kim tarafından verileceği, asgari sunulma sıklığı ve verilme şekline ilişkin bilgilerin yazıldığı görülmüştür.
32. Sağlık dosyalarının revirde bulunan kilitli dolapta muhafaza edildiği görülmüştür. Sağlık dosyalarında yapılan incelemelerde; engelli bireylerin kullandığı ilaçların, rahatsızlıklarına ve verilmesi gereken ilaçların doz miktarına ilişkin bilgilerin düzenli olarak kaydedildiği anlaşılmıştır.
33. Engelli bireylerin her gün ateş ölçümlerinin gerçekleştirildiği, aylık kilo takiplerinin yapıldığı ifade edilmiştir. Dosya üzerinde yapılan incelemelerde de söz konusu bilgilerin yer aldığı görülmüştür. Bunun yanında engelli bireylerin genel sağlık kontrollerinin 6 ayda bir, ağız ve diş sağlığı kontrollerinin ise yılda bir defa yapıldığı öğrenilmiştir.
34. Engelli bireylerin hastaneye sevklerinin Merkezin kendi aracılığıyla yapıldığı belirtilmiştir. Merkeze en yakın hastanenin yaklaşık 3 dakikalık mesafede olduğu öğrenilmiştir.

3.4. PSİKO-SOSYAL SERVİS HİZMETLERİ

35. Merkezde bir sosyal çalışmacı görev yapmakta olup psikolog çalışmamaktadır.
36. Sosyal çalışmacı tarafından, engelli bireylerle gerçekleştirilen bireysel görüşmelerin neticesinde ihtiyaçların belirlenerek uygulamaya geçildiği ifade edilmiştir.
37. Engelli bireylerin kendi aralarında veya personel ile yaşadıkları sorunlarda tutanak tutulduğu, yaşanan sorunların Psiko-sosyal Servis birimi tarafından yapılan görüşmeler ile çözüme kavuşturulduğu ifade edilmiştir.
38. Psiko-sosyal Serviste engelli bireylere ait dosyaların bulunduğu dolapta belge incelemesinde bulunulmuştur. Rastgele seçim usulü ile yapılan incelemelerde, kayıtların düzenli bir biçimde tutulduğu gözlemlenmiştir.

3.5. BESLENME

39. Merkezde 3 ana 2 ara öğün verilmektedir. Kahvaltının 08.30 – 09.30, öğle yemeğinin 12.30 – 13.30, akşam yemeğinin ise 17.30 – 18.30 saatleri arasında servis edildiği belirtilmiştir. Birinci ara öğünün 11.00, ikinci ara öğünün ise 15.00’de servis edildiği öğrenilmiştir.
40. Engelli bireyler, yemeklerini sırasıyla gruplar halinde yemektedir. Ara öğünlerde çay ve kek servis edildiği, özel günlerde pasta, tatlı, çiğköfte gibi ikramlıkların sunulduğu öğrenilmiştir. Öğünlerde yeteri kadar yemek çeşitliliğinin bulunduğu ve porsiyonların yeterli olduğu gözlemlenmiştir.
41. Diyabet hastalığı bulunan engelli bireyler için kepekli makarna, bulgur pilavı, esmer ekmeğe içeren menülerin hazırlanmasına dikkat edildiği belirtilmiştir. İdare tarafından, engelli bireylere sunulan öğünlerde; aşırı şeker içeren besinlerin verilmemeye özen gösterildiği belirtilmiştir.
42. Merkezde market veya kantin bulunmamaktadır. İdare tarafından, merkeze yakın bir mesafede bulunan marketten bakıcı personel marifetiyle engelli bireylerin ihtiyaçlarının karşılandığı ifade edilmiştir. Engelli bireylerle yapılan görüşmelerde bu durum teyit edilmiştir.
43. Engelli bireylerin ihtiyaçlarının yakınları tarafından yatırılan emanet para veya devlet tarafından engelli birey başına ödenen harçlık ile karşılanmakta olduğu öğrenilmiştir. Harcanan paraların harçlık defterlerine ve emanet kasa defterine işlendiği belirtilmiştir².
44. Bartın Aile ve Sosyal Hizmetler Müdürlüğü tarafından düzenlenen Özel Bartın Bakım Merkezi Tarafından Bakım Hizmeti Sağlanan Engellilere Ait Harçlık Ödeme Bordrosu’na göre Merkez tarafından engelli bireylere harçlık ödemelerinin zamanında ve düzenli olarak yapıldığı görülmüştür. Engelli bireylere ödenen harçlık miktarının Temmuz ayı itibariyle 497,74 TL olduğu ifade edilmiştir.

---

² **Sosyal Hizmet Kuruluşlarında Bakımı Sağlanan Engelli ve Yaşlı Bireylere Harçlık Ödenmesine İlişkin Yönetmelik**’in ilgili düzenlemeleri şu şekildedir:

Madde 4:

“(1) Sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birisinden her ne ad altında olursa olsun bir gelir veya aylık hakkından yararlananlar ile uzun vadeli sigorta kolları açısından zorunlu olarak sigortalı olunması gereken bir işte çalışanlar hariç olmak kaydıyla;

a) Bakanlık sosyal hizmet kuruluşlarında ücretsiz kalan engelli ve yaşlı bireylere,

b) Bakanlıkça yardım yapılmak suretiyle desteklenen resmî sosyal hizmet kuruluşlarında kalan engelli ve yaşlı bireylerden Bakanlığın sosyal hizmet kuruluşlarınca verilen bakım hizmetinden ücretsiz yararlanmaya ilişkin koşulları haiz olanlara,

c) Darülaceze Müessesesinde ücretsiz bakılan engelli ve yaşlı bireylere,

ç) Bakım ücreti Bakanlık tarafından ödenerek veya Bakanlıkça ücretsiz kontenjandan yararlandırılarak özel sosyal hizmet kuruluşlarında bakımı sağlanan engelli ve yaşlılara, harçlık ödenir.”

Madde 5:

“4 üncü maddede belirtilen engelli ve yaşlı bireylere her yıl merkezî yönetim bütçe kanunu ile belirlenecek miktar üzerinden hiçbir kesinti yapılmaksızın aylık net harçlık ödenir.”

45. Merkezde sigara kullanan engelli bireylere üçü ana öğünlerde, ikisi ara öğünlerde olmak üzere günde 5 adet sigara verildiği belirtilmiştir³.

3.6. FAALİYETLER VE GÜNLÜK YAŞAM

46. Merkezde yapılan etkinliklerin listesi incelendiğinde, etkinliklerin genelde Merkez içerisinde gerçekleştirildiği görülmüştür. Merkezde 2022 Ağustos ayında; Çikolata Günü Etkinliği, Kavun Günü Etkinliği, Çiğ Köfte Etkinliği, Dondurma Etkinliği, Pizza Etkinliği, Limonata Etkinliği, Piknik Etkinliği, Futbol Etkinliği, Hamburger Etkinliği, 30 Ağustos Zafer Bayramı Etkinliği gerçekleştirildiği bilgisi edinilmiştir. Diğer aylarda da benzer aralıklarda ve nitelikte etkinliklerin gerçekleştirildiği belirtilmiştir.

47. Merkezde kalan engelli bireyler, Merkez bahçesinde personel ile zaman geçirdiklerini, oyunlar oynadıklarını, gruplar halinde her gün etkinliklerde bulduklarını ve diledikleri zaman televizyon izleyebildiklerini söylemişlerdir.

48. Kış aylarında Merkez binasında -1. katta bulunan odalarda günlük aktivitelerin ve faaliyetlerin gerçekleştirildiği öğrenilmiştir. Bu odaların içinde; masa tenisi, televizyon ve koltukların bulunduğu görülmüştür. Söz konusu odaların zaman zaman çok sıcak ve rutubetli olabildiği engelli bireyler tarafından ifade edilmiştir. Bu odalarda kamera bulunmadığı gözlemlenmiştir.

49. Merkeze ait hobi bahçesinde engelli bireylerin vakit geçirdikleri, birbirleriyle sohbet ettikleri, salıncakta sallandıkları, top oynadıkları, bazen de mangal etkinliklerinin burada gerçekleştirildiği bilgisi edinilmiştir.

50. Merkez binasının giriş katında engelli bireylere tahsis edilmiş bir ibadethane bulunduğu, ibadethanedeki seccade ve tespihlerin temiz ve düzenli bir şekilde muhafaza edildiği görülmüştür.

3.7. DIŞ DÜNYAYLA İLETİŞİM, ZİYARET VE AİLELERLE ETKİLEŞİM

51. Merkezde bulunan engelli bireylerin telefon görüşmelerini haftada bir gün (cumartesi günü) İdari binada bulunan odada gerçekleştirdikleri bilgisi edinilmiştir. Engelli bireylerin aileleriyle iletişime geçebilecekleri telefon numaralarının İdarede kayıtlı olduğu belirtilmiştir. Engelli bireylerle yapılan görüşmede; aileleri tarafından arandıkları zaman da haftanın her günü görüşme gerçekleştirebildikleri ifade edilmiştir.

---

³ Engelli Bireylere Yönelik Özel Bakım Merkezleri Yönetmeliği'nin 21'inci maddesinin sekizinci fıkrasında yer alan düzenleme şu şekildedir: "Merkezde kapalı alanlarda sigara içilmez. Ancak sadece engelli bireylerin kullanımı için merkez bünyesinde sigara içen engelli bireylerin bulunduğu katlarda müstakil ve havalandırılabilir bir oda ya da balkon bu amaçla düzenlenebilir. Bu amaçla kullanılan bölümlerin özel ve yeterli havalandırma sistemi olması, uygun güvenlik önlemi alınır."

52. Engelli bireylerin ilgili mevzuat çerçevesinde izne çıkabildikleri ifade edilmiştir⁴.
53. Engelli bireylerin aileleri ile Merkezin idari binasında bulunan bireysel görüşme odasında görüşme gerçekleştirebildikleri gözlemlenmiştir.

4. DEĞERLENDİRME

54. Merkez İdaresi, ziyaret heyeti ile işbirliği içerisinde hareket etmiş, heyete gerekli kolaylığı göstererek Merkezin bütün birimlerine erişimini sağlamış, engelli bireylerle özel görüşmeler yapılabilmesi için gerekli önlemleri almış ve talep edilen bilgi ve belgeleri temin etmiştir.

5. TAVSİYELER

5.1. MERKEZ İDARESİNE YÖNELİK TAVSİYELER

55. Yatağa bağımlı bulunan engelli bireylerin erişebilecekleri bir noktaya acil çağrı butonunun yerleştirilmesi,
56. Merkezde gerçekleştirilen etkinliklerin çeşitliliğinin ve söz konusu etkinlikler için malzeme sayısının artırılması,
57. Merkez binasının -1. katında bulunan etkinlik odalarına klima/havalandırma yerleştirilmesi,
58. Etkinlik odasına ve hobi bahçesine kör nokta kalmayacak şekilde ilave kameralar yerleştirilmesi,
- hususları tavsiye edilmektedir.

---

⁴ **Engelli Bireylere Yönelik Özel Bakım Merkezleri Yönetmeliği**'nin "Engellinin izne ayrılması" başlıklı 51'inci maddesinde yer alan düzenleme şu şekildedir: "(1) Engellinin izne ayrılmasında aşağıdaki hususlara dikkat edilir. a) Engelli bireyin yasal temsilcisi veya yasal temsilcisinin yazılı olarak uygun gördüğü kişi, talep etmesi halinde engelli birey, yıl içinde toplam 30 güne kadar izin alabilir. 18 yaş üstü ve akıl ve ruh sağlığı yerinde olan engelli birey 30 günlük izin talebinde bulunabilir. b) Bakıma ihtiyacı olan engellinin herhangi bir nedenle izinli olması hâlinde, bu süreler dâhilinde geçen gün sayısı, aylık ödenmesi gereken bakım ücretinden günlük bakım ücreti hesaplanarak düşülür. c) İzne gidiş dönüşte özel bakım merkezi ve engelli birey veya engelli bireyi izinli alan kişi arasında engelli bireyin yanında götürdüğü ilaç, eşya, para ve benzeri hususların belirtildiği tutanak düzenlenir. İzne giden engelli bireyin gidiş ve dönüşü özel bakım merkezi tarafından il müdürlüğüne en geç yedi işgünü içinde yazılı olarak bildirilir."